

Monumentnummer*: 520210

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82973/13

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heerde Heerde Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heerde

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heerde P 432

Omschrijving**

Inleiding

VILLA Zwanestein, gebouwd rond 1900 in een Neo-renaïssancestijl met invloeden van de chaletstijl. Het in baksteen opgetrokken gebouw wordt architectonisch geleed door pleisterwerk in horizontale banden alsook in de omlopende cordonlijst; hoekpilasters en de aanzet- en sluitstenen in de bogen boven de vensters. In de topgevel en in de toren komt, eveneens karakteristiek voor een latere vorm van de neorenaissance, vakwerkbouw voor. De villa is ten oosten van de dorpskern van Heerde gesitueerd, en ligt op de hoek van de Bonenburgerlaan en de Griftdijk. De linker zijgevel is gekeerd naar het Apeldoorns Kanaal terwijl de rechter zijgevel grenst aan de langs de Griftdijk lopende vertakking van het kanaal. Behalve het door grind omgeven pand bevindt zich op het perceel nog een schuurtje, dat evenmin als de tuinaanleg onder de rijksbescherming valt. Het perceel, dat via een niet-oorspronkelijke toegangspoort met twee gemetselde kolommen aan de Griftdijk bereikbaar is, wordt begrensd door een modern hekwerk.

Omschrijving

De villa is op een nagenoeg rechthoekige plattegrond opgetrokken in baksteen (kruisverband) en wordt door een samengesteld dak gedekt. Het afgeplatte schilddak waarop gesmoorde kruispannen met driekant-vorsten op de kepers, is boven de rechter zijgevel van een aangekapt zadeldak voorzien, waarin aan de voorzijde een door een tentdak met schubleien bekroonde toren is gestoken. In de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oksel van de vooruitspringende toren en de hoofdbouwmassa bevindt zich een eenlaagse annex met een afgeplat driezijdig schilddak met rode verbeterde Hollandse pan en ronde hoekkepers. Alleen boven de achtergevel komt in het dakschild een dakkapel met tentdak met schubleien voor. De geprofileerde bakgoten worden door opengewerkte consoles ondersteund, de laagbouw en het torentje bezitten gesneden klossen. Het aanwezige vakwerk in de toren en de topgevels is gebiljoeneerd. De vensters in de eerste bouwlaag bevatten alle bovenlichten onder een strekse boog met gepleisterde sluit- en aanzetstenen. De vensters op de verdieping zijn, tenzij anders vermeld, steeds onder een gepleisterd segmentboogvormig boogveld geplaatst dat door een gestucte profiellijst boven wordt begrensd. In de meeste raamkozijnen op de verdieping is een spijlenhekje aanwezig.

De VOORGEVEL die naar de Bonenburgerlaan is gekeerd wordt bepaald door de toren die begane gronds geheel is ingebouwd. Aan de voor- en linkerzijde bevindt zich de eenlaagse uitbouw die aan de voorzijde is voorzien van drie vensters. De raampjes hiervan die boven een veld met siermetselwerk zijn gesteld, zijn gevat in een gepleisterde omlijsting. Deze rust op de, het hele pand omlopend, gecementeerde sokkel waarboven een gepleisterde plint met waterlijst. De linkerzijde van de laagbouw bevat een venster en een opgeklampte deur (kraalprofiel delen), de rechterzijde een raam. Op het afgeplatte schilddak is een oorspronkelijke lichtkap geplaatst waarin een klampaampje en een gekoppeld vast raampje als lichtspleet uitgevoerd. De rechterzijde van de voorgevel wordt in beslag genomen door de portiek en het naastgelegen venster, dat is gelegen onder het, de gehele rechterzijde van de gevel beslaande balkon. De portiek is via enkele hardstenen treden bereikbaar met openingen aan de voor- en rechterzijde die afhankelijk van de wind door een houten, van kraalprofiel delen voorziene windscherm kan worden afgesloten. De door rondbogen met gepleisterde aanzet- en sluitstenen afgesloten openingen worden geflankeerd door gepleisterde kolommen met kapitelen. De hoek wordt gedragen door een vrijstaande kolom. De opgeklampte bewerkte voordeur bevat ruitjes met mousseline glas. Het venster links van de portiek bevat een gedeeld vast raam met gedeeld glas in lood bovenlicht onder een latei waarop een gepleisterde strek rust. De gevel, evenals de rechterzijde, wordt beëindigd door de geprofileerde lijst van het balkon, dat is voorzien van een borstwering bestaande uit houten balusters tussen van dekplaten voorziene kolommen. Boven de laagbouw rijst de in grondvlak vierkante toren op. In de van een gepleisterde omlijsting voorziene verdieping bezit alleen de voorzijde een gekoppeld stel draairamen met glas in lood bovenlichten. Het venster wordt afgesloten door een 1½ steens strek waarin gepleisterde sluit- en aanzetstenen. Ter hoogte van het kalf een gepleisterde band, die zich over alle gevels voortzet. De derde bouwlaag onder het dak is aan drie zijden van de toren voorzien van vakwerk, waartussen zich een stolpraam met drieruits (kathedraalglas) bovenlicht bevindt, dat rust op een waterlijst en boven reikt tot de gepleisterde fries waarin zich de klossen van het dakoverstek bevinden. Het torendak wordt met een zinken piron bekroond. De gevel rechts van de toren boven het portiek is op een balkondeur met bovenlicht na, blind uitgevoerd. In de ter hoogte van het kalf aanwezige spekband is de naam van de villa 'Zwanestein' geschilderd. Een steens boog met aanzet- en sluitsteen sluit het kozijn af.

De LINKER ZIJGEVEL wordt gekenmerkt door een licht risalerend door een topgevel beëindigd linker gedeelte met erker en een uit twee assen bestaand rechter gedeelte waarvoor een met baksteen gemetseld bordes voor de gevel is gelegen. De linkerzijde van de gevel bevat een stenen erker (met in de plint een gekoppeld kelderraam) waarvan de vensters in de drie zijden in een gepleisterde omlijsting zijn gevat. De schuiframen bevatten een verticale roede die niet in het midden is geplaatst, maar naar rechts; het bovenlicht bestaat uit glas in lood. De balusters in de borstwering (die zijn dichtgezet) van het boven de erker gelegen balkon, zijn als type dezelfde als die voorkomen in de voorgevel. De dubbele balkondeuren met bovenlicht worden geflankeerd door persiënnes. In de van vakwerk voorziene geveltop met geprofileerde windveer, komt een klein balkon voor met houten borstwering waar dubbele deuren met vierruits bovenlicht op aansluit. De doorgestoken gesneden dakgordingen ondersteunen het overstek. Het rechtergedeelte van de gevel bezit links onder een, toegevoegde, glasluifel een opgeklampte deur met terzijde een waterpomp onder een bovenlicht. Rechts komt een T-schuifraam voor met bovenlicht dat wordt geflankeerd door kraalprofiel-luiken. Op de verdieping bevinden zich links

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

boven de deur een smal draairaam (matglas) en rechts een stolpraam die beide zijn voorzien van een bovenlicht. De bakgoot die de gevel afsluit eindigt links, onder die van het dakschild van het naastgelegen zadeldak, met een in hout uitgezaagde kop 'en profil'.

De ACHTERGEVEL wordt gedomineerd door een in het rechtergedeelte zich bevindende houten veranda met bovenliggend balkon. De op een gecementeerde plint rustende veranda bezit een rechthoekig grondplan. De voorzijde bevat behalve dubbele enkelruits paneel schuifdeuren met ter weerszijden een venster. Elke vensteras wordt door een tweeruits bovenlicht afgesloten dat elk boven, van twee naast elkaar geplaatste ruitjes (kathedraalglas) is voorzien. De zijkanten van de veranda tellen drie vensterassen met ongedeelde bovenlichten die boven, drie kathedraalglasruitjes bevatten. Links van de veranda bevinden zich dubbele tuindeuren waarvan de lage panelen met een kussen zijn uitgerust. De deuren worden boven afgesloten door een bovenlicht. In de verdieping komt in het midden een klein vierkant raampje voor; links een stolpraam en rechts, boven de veranda gelegen, een balkon dat door het oorspronkelijke houten spijlenhek wordt begrensd. De dubbele balkondeuren zijn identiek aan de hiervoor genoemde tuindeuren. De houten, met een tentdak gedekte en door een piron bekroonde dakkapel, bevat een stolpraam.

De RECHTER ZIJGEVEL bezit evenals de linker zijgevel een met een topgevel afgesloten risalerend linker gedeelte. In de plint komen twee gekoppelde kelder(draai)ramen voor. De eerste bouwlaag bezit links een venster met gekoppelde schuiframen en rechts een schuifraam, beide voorzien van een bovenlicht. De verdieping bezit twee identieke stolpramen met bovenlichten. De geveltop met stolpraam is, op het ontbrekende balkonnetje en een deel van het vakwerk na, identiek aan de linker zijgevel. In het INTERIEUR is de oorspronkelijke ruimtelijke indeling nauwelijks aangetast en zijn de oorspronkelijke paneeldeuren nog aanwezig. Op de entree met vestibule in de rechterhoek van de voorgevel, volgt een hall met vloertegels, marmeren schouw, geornamenteerd stucplafond en de bordestrap met een afgeronde bloktrede waarop een voluut aan de voet rust van een rijk bewerkte trappaal. Op de centraal gelegen hall komen diverse kamers uit. Links bevinden zich de keuken met betegelde schouw, aanrecht met pomp en ingebouwde servieskast. De begane grond telt twee naast elkaar gelegen toiletruimten. De achterzijde bevat de kamer en suite die door twee dubbele deuren (een paar paneel- en een paar beglaasde paneeldeuren) kan worden afgescheiden. De rolluiken met haspels zijn bewaard gebleven evenals twee marmeren schouwen. Aansluitend op het bordes van de trap in de hall bevindt zich een diepe kast die van een lichtkap is voorzien en in het exterieur boven de laagbouw in de voorgevel uitkomt. Het plafond boven de hal waarop zeven kamers uitkomen, op de verdieping is van een perklijst voorzien. In de kelder komen troggewelven voor.

Waardering

VILLA, gebouwd rond 1900 in een Neo-renaïssancestijl met invloeden van de chaletstijl.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een in in- en exterieur goed en gaaf bewaarde villa rond 1900.
- Van stedenbouwkundige waarde als hoekpand aan de Bonenburgerlaan die in de Kerkdijk overgaat en vanuit de dorpskern als uitvalsweg, over het Apeldoorns Kanaal naar het buitengebied leidt.
- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling als voorbeeld van huisvesting van nieuwe kapitaalcrachtige elite die zich bij voorkeur vestigde buiten de stad in een omgeving met veel natuurschoon.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument